

Drugovi i drugarice!

Pratim sa živim zanimanjem nadljudske, vanrednim uspjesima okrunjene napore radničkog kolektiva Vojno građevinskog preduzeća "Primorje." Žalim, što vam zbog svojih teških godina i svega onoga, što ga one sa sobom nose, ne mogu biti blizu, da Vas vidim i da Vas od svega srca pozdravim. Činim to ovim putem i molim vas, da primite moje najljepše i najsrdačnije želje: Da živi naš hrabri, ^enutrudivi radnički kolektiv^k slavnog Vojno građevinskog preduzeća "Primorje!" Drugovi i drugarice!

Ima stara priča od čovjeka, gorostasnog diva. Na sve su načine kušali da ga utuku, ubiju. Nije išlo! Svaki put, kad bi ga oborili, rođena bi mu zemlja ulila nove snage, i div bi opet stao na noge - jači, borbeniji.

~~Takoz~~ Slično je bivalo i s ovom našom Jugoslavijom. Koliko se puta u historiji našla na tlu, izbačena iz borbe, pružena, ukrućena, mrtva! Tako i nedavno - onog grdnog aprila, 1941. I tada se lijepa naša domovina našla odjednom na zemlji. Neprijatelji su već klikovali: Ode Jugoslavija! Nema je više! Propala za uvijek! - Prevarili se! Još nisu pravo ni dorekli, a naša mila Jugoslavija ⁺dipnula opet uvis, snažnija, silnija no ikada prije! Vi znate, kako je ono bilo. Pojavio se čovjek - ali kakav! Nije došao iz gospodskih dvora, ni iz njihovih udobnih salona. Izišao je iz sela, a selo - kako znate - zemlji je najbliskije, ono se s njome sraslo, živi od nje, prima od nje najvitalnije sokove. I naš drug Tito, ⁺šoski sin, primio je od nje sve snage i najbujnije ^{njene}energije svoje i ulio ih u naše ljude, u vas, drugovi i drugarice! I tako je došlo, da je naša ljepotica zemlja izišla iz svjetskog boja čvrsta, nesavladiva. - A nije izišla sama: sa sobom je dovela i nju, moju mučenicu Istru, pa ovu našu dugosporavanu Rijeku, Zadar i Lastovo, Slovensko Primorje sa Trstom. I sve zaslugom naše nepobjedive Armije i njenog neuporedivog ⁴Vođe: Maršala Tita! Da, ali spavala nije ni reakcija. Njene paklenske spletke i podmukla rovaranja postigla su to, da nam je pobjeda osakaćena otrgnućem Trsta, čitave jedne zone, našim srcima neizmjereno drage. Ali - kako vam je dobro poznato, spletke se i intrige nastavljaju. I surove kampanje i prljava ucjenjivanje. I mahnite prijetnje, i ⁺zvikanja oružja i još teže grožnje, kako će nam bučna iredenta prigrabiti sve, što nam je u Rapalu prevarom i lukavstvom ⁺istrgnula. A to bi za sve te naše spomenute krajeve značilo novo, još teže porobljavanje, od onoga, što nas je pritiskalo u vrijeme fašizma. Značilo bi - našu smrt! Ali našim⁺ je bilo dosta i previše talijanskoga ropstva, pa ne će više da znadu ni za Italiju ni za njene intrigante. Ne će da znadu ni za De Gasperijev Rim niti za onaj drugi, popovski. - - - Ali tu je i Tito: živi simbol svih

naših snaga i energija, Vođa čelične i neslomive volje. Na sva sirenska ~~gizgiz~~
~~šxxx~~ nagovaranja sa strane kao i na sve iredentističke gromvne, često i
bezočne rodomontade, Maršal Tito je odgovarao ~~postojano, nepozivo:~~ ^{postojano, nepozivo:} ~~Ne~~
damo! Poslije moskovske vjerolomne geste, reakcija je opet ~~klivajix~~ klikovala
i upotrebila za Jugoslaviju sprtski izraz :knock out! Vi znate, što to znači
Jugoslavija je opet pružena na tlu, ukrućena, mrtva. ^{Slise i} ~~I~~ opet se dogodilo ono, što
i s onim gorostasnim divom iz priče: Jugoslavija je opet ^{na} dipnula ^{na} nože, jača i
silnija ~~staxxx~~ od prije. Doduše - u prvi čas sama, ali ima jedna talijanska po-
slovica, koja opominje: Meglio soli, che mal accompagnati! Bolje sami nego li
u nevaljalu društvu! Pa i u tom vrlo opasnom, presudnom trenutku osamljeno-
sti sa beogradskog Dedinja začuo glas, odlučan, nepopustljiv: - Ne damo!
Ne da ove naše divne jadranske kutiće ni Tito, ne daju ih narodi Jugoslavi-
je, ne da ih naša herojska Armija, a ne dajete ih ni vi, vrijedni i nada sve
svijesni radni kolektiva ⁿⁱ "Vojno građevinskog preduzeća" Primorje." Dok sulu-
da iredenta, i ona svjetlovna i ona duhovna, prijeti i mahnita, vi, odabrani
sinovi naših naroda, u tihom i dostojanstvenom miru, obuzeti nezapamćenim e-
lanom rada, spremate ovim našim do juče porobljenim krajevima nevidjene još
uslove njihove zaštite i obrane. Drugovi i drugarice! Ja sam u vrijeme pos-
ljednjeg rata za moje istarske borce u Narodnooslobodilačkoj ~~xxxxix~~ vojsci
napisao knjižicu sa naslovom: "Da su (naši stari vođe) živi, kojoj bi se
strani priklonili?" Da mi to pitanje postavi tkogod iz ovog časnog skupa, od-
govorio bih mu: Kome drugome nego li Titu i vama, drugovi, graditeljima nove
Jugoslavije? I mislim, da mi ne će nitko zamjeriti, ako vam i u ime njihovo,
u ime naših ^{starih,} mrtvih boraca, izrazim njihovu neizmjernu hvalu! A neka Vam je
najsrdajčnija hvala i ~~x~~ od svih nas živih!

Je, sve ono, što ste vi do sada uradili, upravo je veličanstveno. A tako i
sve ono, što vi danas gradite, a sve pod okom druga Tita. Pod tim uvijek bu-
dnim okom izvršile su se u nas onamo od oslobođenja ^{velike stvari}. Ujedinjenje naroda
Jugoslavije započeto u vrijeme rata, završilo se ^{najljepšom} ~~na~~ u najljepšem miru i slo-
zi, na sreću našu i svjetskoga mira. Korjena je uhvatilo i bratstvo, dok se
prosvjeta i kultura tako razmahala, da nam na njoj zavide svi dobronamjerni.
Uvelike je napredovala i izgradnja socijalizma i utrlj ^{se} putevi novom, boljem
životu. Mi smo u predratnoj Jugoslaviji rado brojili, koliko nas ima i pono-
sili se brojčanim porastom našeg življa, ali smo slabo vodili brigu o tome, kol-
liko ^{je bilo} ~~ima~~ naših ljudi u Jugoslaviji, koji gotovo i ^{nisu} ~~ne~~ znadu, što je pšenični ~~kru~~
kruh. Danas je i u tome drukčije, hvala neumornom nastojanju Maršala Tita, ^{u cilju}
da se uklone uzroci bijede u narodu.

Maršal Tito htio je da pođe još dalje, mnogo dalje. ~~Наша земља~~ Htio je da našoj zemlji dade drugo, blistavije lice. Zadatak neizrecivo težak, složen, često i riskantan. Uspjeh nije izostao ni tu. I pritom ste mu vi drugovi bili i ostali njegovi najbolji i najrevniji saradnici. Tko bi nabrojio sve, što je u tom pogledu izvršeno u Jugoslaviji, uzduž i poprijeko! Da iznesem samo nekoliko podataka: God. 1951 predano je ^{od Vojnog građevinarstva Jug.} na korištenje 2260 raznih objekata. Stanbenog prostora završeno je toliko, koliko odgovara površini od preko 7000 dvosobnih stanova.

Velikih industrijskih hala potpuno je završeno 142000 m². Industrijskih zgrada i radionica završeno je ukupno 280,000 m.

Raznih magazina i industrijskih skladišta izgrađeno je oko 91,800 m². Na površini moglo bi se smjestiti preko 5000 kamiona!

Željezničkih pruga izgrađeno je ukupno 68 km.

Spoljnih vodovoda izgrađeno je 144 km, a spoljnih kanalizacija 91 km.

Ovo su samo neki podaci, jedan dio ~~objekata~~ objekata završenih u god. 1951. Vojno građevinarstvo izvršilo je ove i druge zadatke zahvaljujući u prvom redu vanrednoj pomoći ~~koju~~ koju je pružila naša Armija, u krilu koje se sve to i razvija. Može li se koji drugi narod pohvaliti jednom takvom Armijom?

Ali ta naša slavna Armija vrši još i druge dužnosti ^u usjerene neposredno na obranu naše zemlje od agresije, koja nam prijete od kominformovaca kao od fašista, sa istoka kao i sa bliskog zapada.

Pred ogromnim zadacima i odgovornostima stoji naša divna Armija, a tako i vi, drugovi, koji joj pomazete. Veličina vaša može da služi primjerom ne samo međunarodnim radničkim pokretima, već i čitavom čovječanstvu. Jedan sam primjer: predavanje tvornice radnicima! Ona podioba viška između onih, što rade!

Sjetite se samo one prazne reklamne propagande raznobojnih partija ^{u svijetu.} O svemu trabunjaju, ali kad ^{izbije} ~~postane~~ pitanje, da ^{bi} ~~se~~ preduzećima ^{imali} upravljaju radnici i da ^{bi} se odnosi višak ^{imao} među njih podijeli, ^{to} onda ~~oni~~ ^{se} njihove glavešine ^{u drugim Karnarima.} ~~staju~~ prijetiti čišćenjem ~~staju~~ I više se nitko ne usuđuje da digne glas.

I to da su partije? Jesu, ali lažne!

Drugovi i drugarice! Sreća je i ponos pripadati kolektivima i narodima, kao što su ovi naši! ^{do bar} Preduzeće "Primorje" najsvjetliji je primjer tome. Uspjesi, što ih ^{radni kolektiv Jugoslavije} je do sada postiglo, upravo zadivljuju. Ne samo nas, već i nebrojene strance, što dolaze k nama. Pa i same fašiste. Ovih dana je jedan od njih napomenuo, kako se u Americi već govori o velikoj pobjedi druga Tita: la grande vittoria di Tito. Bit će toga još, budemo li nastavili, kako smo otpočeli ^{a nepredostime} i čuvali naše dosadašnje tekovine! Da živi Vojno građevinsko preduzeće "Primorje" i njegov ~~neuporedivi~~ ^{neuporedivi} ~~ku~~ radnički kolektiv! Da živi pokretač našeg novog života, drug Tito!